

Omgevingswet en cultureel erfgoed: wat heeft prioriteit in 2020/1?

Webinar (in ontwikkeling)

Terugblik 2019

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Terugkoppeling uitwerking routekaart 'van omgevingsvisie op weg naar omgevingsplan'

Steunpuntenbijeenkomsten 2019

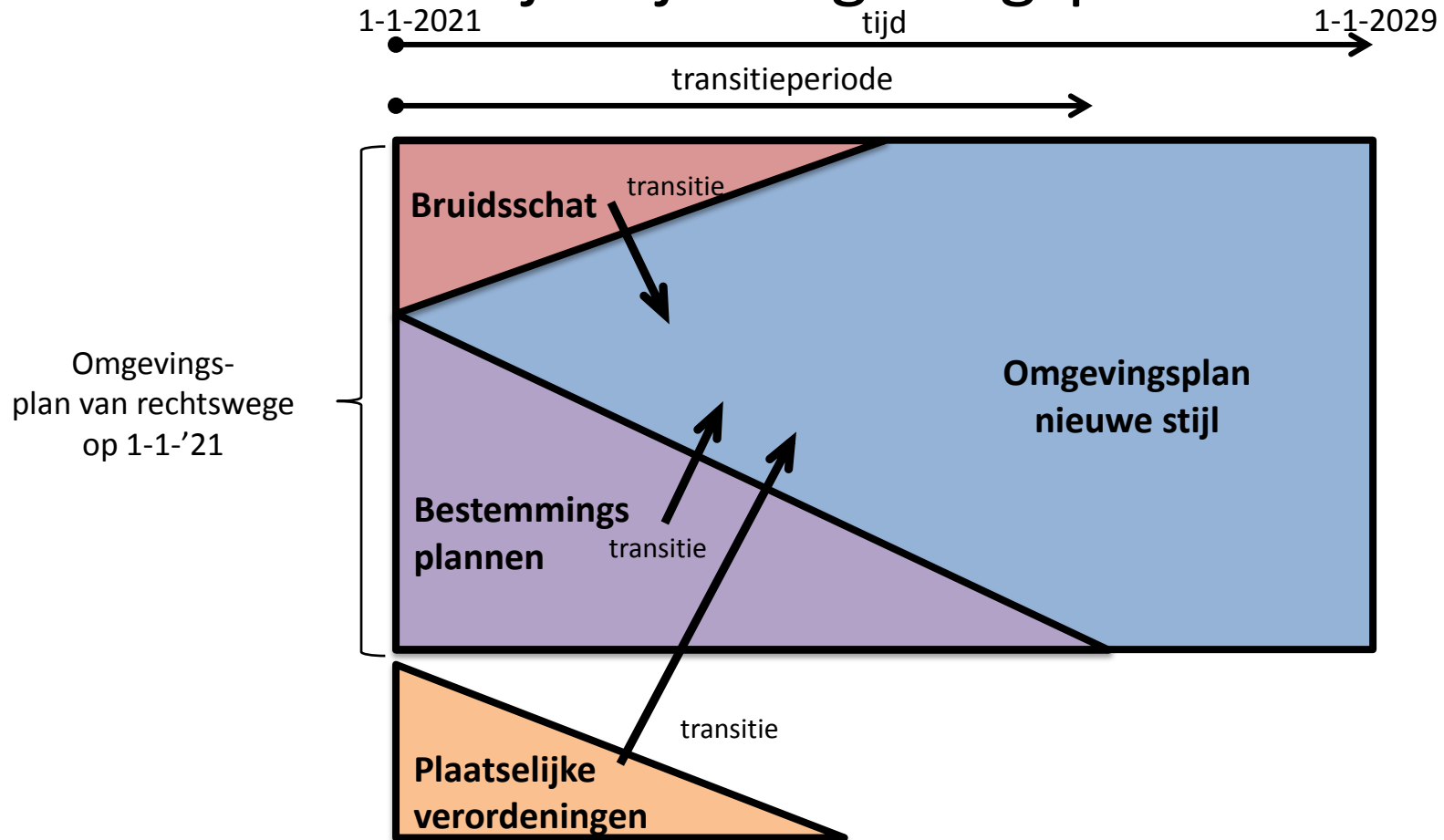
Versie 1. (mei 2020)

'Van omgevingsvisie op weg naar omgevingsplan'

Tijdens de provinciale bijeenkomsten met de steunpunten in 2019, hebben de deelnemers gewerkt aan verschillende routekaarten, om inzichtelijk te maken welke 'routes' er zijn om van een omgevingsvisie richting een omgevingsplan te komen. En om te bepalen welke haltes en kansen/bedreigingen er onderweg zijn (gezien vanuit de gemeentelijke ambtenaar cultureel erfgoed). In dit document is een overzicht gemaakt van de onderwerpen die aan bod zijn gekomen.

2. Tijdelijk omgevingsplan

Omgevingsplan is
een integraal plan

Omgevingswet &

De omgeving van het monument

Nr.3

3

Omgevingswijs

Het feit dat in de Omgevingswet en de bijbehorende AMvB 'Besluit Kwaliteit Leefomgeving' het begrip omgeving van het monument is uitgebreid is relatief onbekend. In Nederland heeft men de omgeving van het monument geïnterpreteerd als zijnde het kadastrale perceel van het monument. In de nieuwe regelgeving is deze omgeving uitgebreid en in lijn gebracht met de bedoeling van het Verdrag van Granada. Dit Europese verdrag regelt de omgang met cultureel erfgoed. Enerzijds betekent de uitbreiding van het begrip werk aan de winkel, anders biedt het kansen voor de kwaliteit van de leefomgeving!

Handreiking Omgeving van het monument in bewerking

Aandachtspunten 2022

*Nadenken over
afwijken
(onthefing lukt
niet zomaar)*

Participatie

*Gemeentelijke
adviescommissie*

*Archeologische
rijksmonumenten*

*Specifieke
zorgplicht*

Bruidsschat

Wat treedt op 01-01-2022 in werking?

- Omgevingswet
- Invoeringswet, incl. 'bruidsschat'
- Invoeringsbesluit- en regeling
- Omgevingsregeling
- 4 AMvB's: o.a.
 - Besluit Kwaliteit Leefomgeving
 - Besluit activiteiten Leefomgeving

1. Omgevingswet en gemeentelijke adviescommissie

Artikel 16.15 (advies)

Lid 2.

Bij een omgevingsplan (...) kunnen bestuursorganen of andere instanties worden aangewezen die in de gelegenheid worden gesteld om aan het bevoegd gezag advies uit te brengen over een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit (...)

2. Verplichte aanwijzing adviseurs

Ow Artikel 16.15a (verplichte aanwijzing adviseurs)

Op grond van artikel 16.15, eerste lid, worden **in ieder geval als adviseur aangewezen**: (...)

C: **de gemeentelijke commissie**, bedoeld in artikel 17.9 al het gaat om

1. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een monument
2. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een andere activiteit, in door de gemeenteraad aangewezen gevallen of als het college van burgemeester en wethouders daartoe aanleiding ziet

3. Instellen gemeentelijke adviescommissie: art. 17.9 (incl. wijziging Invoeringswet)

Lid 1

De gemeenteraad stelt een commissie in die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, *met betrekking tot een monument*. Binnen deze commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg, die in ieder geval worden betrokken bij de advisering over een rijksmonumentenactiviteit.

4. Eisen aan adviescommissie

Artikel 17.7 (leden adviesorgaan)

1. De gemeenteraad stelt het aantal leden en de benoemingstermijn vast van een op grond van deze afdeling ingesteld gemeentelijk adviesorgaan.
2. De gemeenteraad benoemt en ontslaat de leden van een gemeentelijk adviesorgaan.

Artikel 17.8: eisen aan leden

De leden van het gemeentebestuur zijn geen lid van een gemeentelijk adviesorgaan.

5a. Adviesbereik commissie

Lid 2

Naast gevallen waarin de commissie op grond van art. 16.15, 1^e lid, als adviseur wordt aangewezen, kunnen B&W de commissie advies vragen over het ontwikkelen van beleid voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Lid 3

Advies gebaseerd op omgevingsvisie, omgevingsplan en beleidsregels voor uiterlijk van bouwwerken of de beoordelingsregels voor een rijksmonumentenactiviteit

Lid 4

De adviezen van de commissie zijn deugdelijk gemotiveerd en worden schriftelijk openbaar gemaakt

5b. Overige voorwaarden

Lid 5

De door de commissie gehouden vergaderingen zijn openbaar tenzij dat in strijd is met specifieke belangen.

Lid 6

De commissie zendt de gemeenteraad elk jaar een verslag over de door haar verrichte werkzaamheden.

Gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden

Blijft

Bescherming
gemeentelijke
monumenten blijft

Verandert

- Erfgoedverordening en (aanwijzing) gemeentelijke monumenten opgenomen in OP
- Opstellen beoordelingsregels voor gemeentelijke monumenten (zie Rijksinitiatief)

Bruidsschat

Omgevingswet

Met nog anderhalf jaar te gaan, komt de start van de Omgevingswet snel dichterbij. Gelders Genootschap heeft in nieuwsbrieven en ook in eerdere versies van Omgevingswets regelmatig aandacht besteed aan de Omgevingswet en wat dat allemaal kan betekenen voor de gemeenten en voor adviseurs.

Op dit moment zijn lang niet alle facetten van de hele transitie te overzien. Het gaat immers niet alleen om wijzigingen van regelgeving, maar vooral ook om een cultuuromslag. Gemeenten, burgers en professionals moeten fundamenteel anders kijken naar ruimtelijke initiatieven. Of iets mogelijk is, hangt straks af van de wisselwerking tussen een initiatief, het gemeentelijk beleid, participatie en afwegingsruimte bij besluitvorming.

Niet voor niets krijgen gemeenten dan ook tot 2024 de tijd om een Omgevingsvisie op te stellen en tot 2029 voor een Omgevingsplan.

De bruidsschat voorziet in een soepele overgang van rijks- naar decentrale regelgeving: rijks-, provinciale en gemeentelijke regels die in de overgangsfase automatisch van kracht blijven totdat alles is aangepast aan de nieuwe situatie. Maar wat valt nu precies wel en niet onder

als gemeente beslist geregeld hebben vóór 2021 en waar we in deze Omgevingswets een aanpakende tijd ook graag met onze gemeenten in

1 / 3

Wat staat er in de Bruidsschat?

1. Commissies

Monumentencommissie en welstandscommissie worden niet automatisch overgeheveld naar gemeentelijke adviescommissie

Per 1-1-2022 moet gemeenteraad een commissie benoemd hebben met minimaal (rijksmonumentendeskundigheid)

Adviestaken bestaande gem. mon.cie. opnieuw vastleggen

2. Bruidsschat: Beleid

- Welstandsbeleid en erfgoedverordening zitten wél in de bruidsschat
- Per 1-1-2022 is de welstandsnota automatisch onderdeel van het omgevingsplan;
- Namelijk als 'beleidsregels voor het uiterlijk van bouwwerken

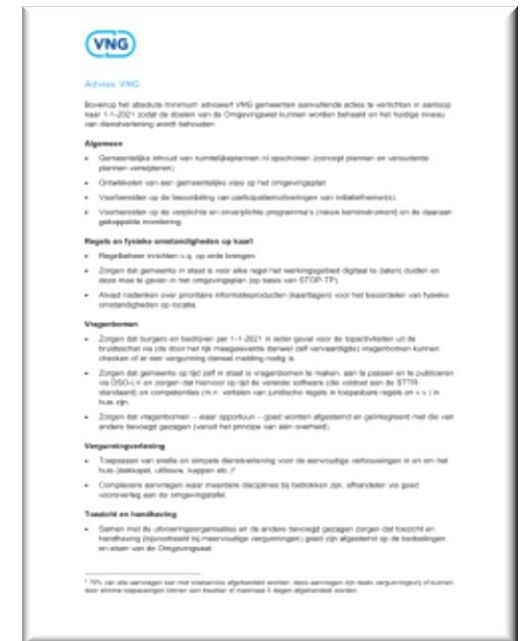
3. Bruidsschat: minimaal / wenselijk

- Minimaal: benoemen commissie
- Wenselijk: beleid actualiseren (terminologie, proces, integratie, gebiedsbeleid)
- Voor gemeentelijke monumenten beoordelingsregels opstellen in OP

Sturing Omgevingskwaliteit onder O-wet per 1-1-2022

Acties continueren integrale werkwijze en vergunningverlening

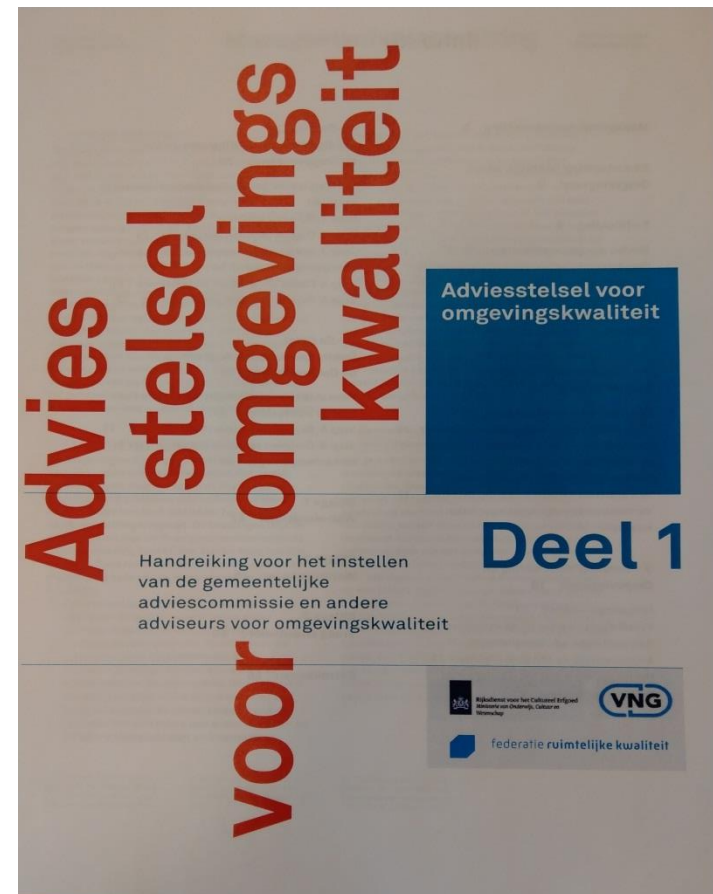
- Minimal acties Omgevingswet
- Benoemen Gem. Adviescie uiterlijk 1-1-2022
- Minstens 2 exp. CH
- Cultuurhistorie als taak Gem. Adviescie

Sturing Omgevingskwaliteit onder O-wet per 1-1-2022

Acties continueren integrale werkwijze en vergunningverlening

Handreiking voor het instellen van de gemeentelijk adviescommissie en andere adviseurs voor omgevingskwaliteit

Rijksmonumentenactiviteit

Omgevingsvergunning:

- Vergunningplicht voor 'rijksmonumenten- activiteit'
- Bij vergunningverlening gelden door Rijk vastgestelde beoordelingsregels
- Aan vergunning kunnen voorschriften worden verbonden

Vergunningplicht voor 'omgevingsplanactiviteit', bijvoorbeeld:

- Monumentenactiviteit inzake een gemeentelijk monument;
- Slopen van een karakteristiek bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht
- Ook hier: beoordelingsregels en voorschriften

Rijksmonumentenactiviteit

- B&W is bevoegd gezag
- B&W vragen advies aan de gemeentelijke adviescommissie
- Minister van OCW heeft adviesrecht bij ingrijpende activiteiten aan gebouwde of aangelegde rijksmonumenten, en GS buiten de bebouwde kom
- B&W zijn gehouden aan door rijk vastgestelde beoordelingsregels
- B&W kunnen voorschriften aan de vergunning verbinden

Archeologie

- Gemeenten gaan vergunning verlenen voor archeologische rijksmonumenten
- Beoordelingsregels worden door rijk meegegeven
- Minister (RCE) heeft recht van advies en instemming
- Rekening houden met (te verwachten) archeologische waarden bij opstellen omgevingsplan
- Gemeenten mogen werkzaamheden stilleggen bij toevalsvondst

Aandachtspuntenlijst

- Toezicht en handhaving
 - Specifieke zorgplicht
 - Kwaliteitsborging – privaat of publiek

Aanpassen/ontwikkelen omgeving

- Wat zijn mijn kaders?
 - Wat wil ik waar regelen en waarom?
 - Hoe wil ik het regelen?
-
- Art 5.130 Besluit kwaliteit leefomgeving
 - Art 5.131 Besluit kwaliteit leefomgeving

Hoe wil ik activiteiten regelen?

Aanvullende actualiteiten

- Invoeringswet Omgevingswet
- Verdrag van Davos
 - Bouwen is een cultuuruiting
 - Advies Raad voor Cultuur + CRA:
<https://www.raadvoorcultuur.nl/documenten/adviezen/2020/03/05/verder-met-de-verklaring-van-davos>
 - Verdrag van Faro
 - <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/erfgoedparticipatie-faro/documenten/publicaties/2019/01/01/faro-convention-meeting-heritage-as-a-means-for-societal-challenges>
 - Voorbeeld: Nieuw Licht Lollum
<https://nieuwlicht.eo.nl/legekerken>

Advies voor 2020/1

Gebruik de extra tijd om te oefenen en te experimenteren met de Omgevingswet

- Rekening houden met cultureel erfgoed en werelderfgoed
- De omgeving van beschermde monumenten
- Aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten onderbouwen
- Veiligheid en gezondheid
- Participatie
(<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/erfgoedparticipatie-faro/erfgoedparticipatie-labs>)

Wees niet te snel met het opstellen van een omgevingsplan

En wie weet, heb je straks nog tijd over 😊

De burger centraal

Hoe ga je als gemeentelijke expert om met betrokken burgers (o.a. in participatietrajecten)?

